

**ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ**

ТУРЕЦКОВ ТАРАС ЄВГЕНОВИЧ

УДК 354.35(071)

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО
ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ:
РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Київ – 2020

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Донецькому державному університеті управління Міністерства освіти і науки України (м. Маріуполь).

Науковий керівник – доктор наук з державного управління, професор **ДІДЕНКО Ніна Григорівна**, Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України, м. Київ, професор кафедри публічного управління та адміністрування.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, професор **ОРЛОВА Наталія Сергіївна**, Регіональний центр підвищення кваліфікації Київської області, м. Київ, залучений експерт, тренер;

кандидат наук з державного управління, доцент **МАРЕНІЧЕНКО Валерій Валентинович**, КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради, м. Дніпро, доцент кафедри публічного управління та права.

Захист відбудеться «05» листопада 2020 року о 15-й годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.891.02 Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України за адресою: 03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, к. 205.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України (03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17).

Автореферат розісланий 29 вересня 2020 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

М. З. Масик

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Реформування національної економіки, пов'язане зі стратегічним вибором Україною інтеграції до ЄС, визначає необхідність удосконалення державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва (МСП) як важливого сектору економічного життя України, в якому функціонують, за даними Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, 1,97 млн. суб'єктів підприємництва та працює 79% населення країни.

Наразі суб'єкти МСП мають суттєві перешкоди у своєму розвитку у зв'язку з економічною рецесією, складністю умов ведення підприємницької діяльності в умовах карантину, недостатністю фінансових ресурсів, що зумовлює пошук дієвих механізмів підтримки МСП з урахуванням змін у ринковому середовищі та адаптацією до європейського економічного й регуляторного простору. Особливу актуальність має вирішення цих питань на регіональному рівні, де розвиток МСП значною мірою стимулює місцеве виробництво, збільшення доходів населення, підвищення економічної конкурентоспроможності регіонів.

У науковому дискурсі державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва заслуговують на увагу публікації таких зарубіжних авторів, як: В. Баумоль, Д. Берч, П. Друкер, Р. Кантільйон, Дж. М. Кейнс, Й. Лернер, А. Маршалл, Д. Норт, П. Рейнольдс, П. Самуельсон, А. Сміт, О. Соренсон, Дж. Стігліц, Е. де Сото, Д. Сторі, М. Фельдман, М. Фрідман, Д. Халтівангер, С. Шейн, І. Шумпетер та ін.

Серед вітчизняних науковців проблеми державного регулювання МСП в останні роки досліджувалися в роботах таких авторів, як: Л. Безугла, І. Бочан, А. Гальчинський, З. Варналій, Н. Діденко, Г. Дзядук, С. Дрига, С. Жарая, Я. Жаліло, І. Комарницький, А. Комірний, С. Кулик, О. Лашук, О. Лесная, В. Мареніченко, В. Михальська, Н. Орлова, А. Попський, І. Сітко, В. Сизоненко, О. Шепеленко, О. Якушева та ін..

Окремі питання державного регулювання МСП у провідних країнах світу висвітлювали на сторінках наукових видань такі вітчизняні вчені, як: О. Деренько, В. Майборода, Н. Міняйло, Ю. Ольвінська, Т. Піхняк, Г. Поліщук, Ю. Франчук та інші.

Водночас розвиток МСП в умовах євроінтеграції, зокрема з урахуванням регіонального аспекту, потребує подальшого дослідження питань, пов'язаних з удосконаленням законодавчої бази у цій сфері, упорядкуванням інституційного середовища МСП, визначенням організаційних та фінансових напрямів державного регулювання МСП в умовах змін, які відбуваються в Україні як у зв'язку з виконанням Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, так і в силу тих ризиків, з якими стикається світова, європейська та вітчизняна економіка. Окремі питання стосуються розвитку інноваційного малого та середнього підприємництва на регіональному рівні, створення регіональної інфраструктури підприємництва, розвитку МСП в таких регіонах як Донецька і Луганська

області, які постраждали від російської військової агресії та окупації частини території.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу підготовлено відповідно до плану науково-дослідних робіт Донецького державного університету управління Міністерства освіти і науки України за темами: «Філософсько-психологічні проблеми соціальної взаємодії у системі сучасного управління» (державний реєстраційний номер 0111U007588, 2012-2020 рр.), «Методологічні засади формування державної політики щодо внутрішньо переміщених осіб у контексті соціально-економічного розвитку територій» (№ 0116U000745, 2016-2018 рр.) у межах яких автором досліджувалися моделювання ефективної комунікації між публічною владою і бізнесом, європейський регуляторний простір та його вплив на регіональний розвиток малого та середнього підприємництва, соціально-економічне стимулювання малого та середнього підприємництва на підконтрольних територіях та у перспективі деокупації непідконтрольних районів Донецькій та Луганській областях.

Мета і завдання дослідження. *Метою дослідження* є теоретичне обґрунтування механізмів державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва в умовах європейської інтеграції на регіональному рівні, розроблення практичних рекомендацій для удосконалення діяльності органів влади у даній сфері.

Для досягнення поставленої мети було визначено такі *завдання*:

розкрити теоретичні засади державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва, конкретизувати його зміст, принципи, функції;

узагальнити зарубіжний досвід державної підтримки розвитку малого та середнього підприємництва, визначити можливості його імплементації в Україні;

проаналізувати інституційні, нормативно-правові та організаційні засади державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва та визначити шляхи їх удосконалення в умовах євроінтеграції;

дослідити фінансово-економічний механізм державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва та надати пропозиції щодо впровадження ефективних інструментів фінансової підтримки суб'єктів МСП;

обґрунтувати шляхи удосконалення інституційних та організаційно-економічних засад розвитку МСП у регіоні;

запропонувати шляхи вдосконалення державного регулювання інноваційного малого та середнього підприємництва на регіональному рівні;

розробити рекомендації щодо підвищення ефективності функціонування малого та середнього підприємництва в Донецькій та Луганській областях.

Об'єктом дослідження є процес державного регулювання малого і середнього підприємництва.

Предметом дослідження є державне регулювання розвитку малого та середнього підприємництва в умовах європейської інтеграції на регіональному рівні.

Методи дослідження. Теоретичну й методологічну основу дослідження складають фундаментальні положення теорії державного управління у сфері регулювання малого та середнього підприємництва, європейської інтеграції та економічного співробітництва між Україною та ЄС, проблем регіонального розвитку.

У процесі дослідження використано сукупність загальних і спеціальних методів, які відповідають меті та завданням дослідження. Зокрема, у роботі використано методи: *структурно-функціональний та систематизації* (при визначенні сутності понять «мале та середнє підприємництво», «державне регулювання малого та середнього підприємництва», обґрунтуванні їх основних складових і характеристик); *узагальнення* (при формулюванні наукових засад державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва); *спостереження* (у визначенні особливостей розвитку малого та середнього підприємництва); *аналізу й синтезу, індукції та дедукції* (при постановці проблеми дослідження, деталізації та уточненні його предмета); *порівняльного аналізу* (при дослідженні особливостей розвитку малого та середнього підприємництва в зарубіжних країнах та Україні); *метод моделювання* (при прогнозуванні умов розвитку малого та середнього підприємництва в Донецькій та Луганській областях).

Методологічною базою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів та офіційні публікації міжнародних та урядових організацій. Інформаційну та емпіричну базу дослідження склали нормативні документи органів державної та регіональної влади, статистичні та соціологічні дані, матеріали, опубліковані в періодичних виданнях та мережі Інтернет.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретичному обґрунтуванні механізмів державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва в умовах європейської інтеграції на регіональному рівні, розробленні практичних рекомендацій для удосконалення діяльності органів влади у цій сфері.

Новизна наукових результатів конкретизується в таких положеннях:

уперше:

розроблено комплексний механізм державного регулювання інноваційного розвитку МСП у регіоні, метою якого є розвиток інноваційного підприємництва як складової конкурентоспроможності регіону в контексті розвитку Індустрії 4,0 та смарт-спеціалізації, що містить нормативно-правовий, організаційний, фінансовий, інвестиційний, інформаційний механізми та спрямований на збільшення кількості діючих суб'єктів інноваційного підприємництва, створення регіональної інфраструктури інноваційного підприємництва, розвиток різноманітних форм інноваційного МСП (стартапів, електронної комерції, інноваційних кластерів, краудсорсингових платформ інновацій тощо);

удосконалено:

інституційні, нормативно-правові та організаційні засади державного регулювання розвитку МСП шляхом: розробки стратегічних документів розвитку підприємництва в довгостроковій перспективі (до 2025 року, до 2030

року); адаптації національного законодавства до європейського регуляторного простору; удосконалення дозвільної системи та податкового законодавства; розвитку мережі державних та недержавних інституцій підтримки МСП; застосування новітніх управлінських інструментів (онлайн-сервісів Merezha, Дія-Бізнес, М-тесту та ін.); організаційної підтримки бізнес-ангелів, акселераторів тощо;

фінансово-економічний механізм державного регулювання розвитку МСП, використовуючи коригування державою позикової політики банків; диференціювання позик залежно від специфіки господарської діяльності суб'єктів МСП; розробку та запровадження ефективного механізму мікрофінансування; створення експортно-кредитного агентства та додаткових інституцій із підтримки та просування експорту, страхування ризиків експортної діяльності суб'єктів МСП; сприяння у доступі суб'єктів МСП до фінансового ринку ЄС та міжнародної технічної допомоги; раціональний розподіл фінансово-економічних ресурсів у сфері МСП в умовах рецесії світової економіки та пандемії коронавірусу; попередження корупційних ризиків при фінансуванні програм МСП;

інституційні та організаційні засади розвитку МСП у регіоні шляхом удосконалення діяльності управлінських інституцій, до сфери відповідальності яких належить: реалізація державної політики щодо МСП; активізації регіональної мережі Центрів підтримки підприємництва (ЦПП); застосування публічно-приватного партнерства та залучення бізнес-асоціацій до прийняття рішень щодо розвитку МСП; реалізації програми цільового кредитування суб'єктів МСП під гарантії регіональної влади, часткової компенсації відсоткових ставок за кредити з міських бюджетів; використання економічних пропозицій ЄС щодо підтримки МСП; створення на регіональному рівні системи експортної підтримки суб'єктів МСП;

набули подальшого розвитку:

дослідження теоретичних засад державного регулювання МСП у зарубіжній та вітчизняній літературі, понятійно-категоріального апарату, державного регулювання МСП як одного з компонентів національної стратегії адаптації України до європейського економічного та регуляторного простору;

узагальнення зарубіжного досвіду державної підтримки розвитку малого та середнього підприємництва та можливостей імплементації в Україні таких форм державної підтримки як: поліпшення доступу до довготривалих кредитів для реконструкції, придбання обладнання і виробництва нових конкурентоспроможних товарів і послуг; поширення інформації про різні державні, регіональні і приватні програми, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності МСП; сприяння інтернаціоналізації підприємницької діяльності на рівні окремих її суб'єктів; спрощення процедур для створення нових підприємницьких структур;

рекомендації для розвитку МСП в Донецькій та Луганській областях шляхом удосконалення стратегічного планування розвитку сектору МСП в умовах військової агресії та окупації частини території; спрощення процесу надання адміністративних послуг суб'єктам МСП, зокрема у «сірій зоні»;

ребрендингу території із метою посилення міжрегіональних і міжнародних зв'язків та залучення інвестиційних ресурсів до сектору МСП; впровадження регіональних та місцевих програм підтримки підприємництва серед ВПО.

Практичне значення одержаних результатів полягає у використанні розроблених науково-методичних засад та практичних рекомендацій діяльності органів державної, регіональної та місцевої влади у сфері регулювання МСП в умовах євроінтеграції, в економічному розвитку регіонів.

Одержані наукові результати знайшли практичне впровадження в діяльності Департаменту економіки Донецької обласної державної адміністрації (довідка № 6/798/40-19/03 від 20.05.2019 р.), Департаменту економіки та розвитку Слов'янської міської ради (довідка № 05-63/126 від 16.05.2019 р.), Центру надання адміністративних послуг м. Слов'янськ (довідка № 15-16/750 від 17.05.2019 р.), у процесі управління підприємством ТОВ «Комплекс – Центр» (довідка № 56 від 17.05.2019 р.), ТОВ «Слав – Сервіс» (довідка № 101 від 07.05.2019 р.).

Особистий внесок здобувача. Наукові розробки, положення, висновки та рекомендації є результатом самостійно проведеного автором дослідження щодо державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва в умовах європейської інтеграції на регіональному рівні.

Апробація результатів дослідження. Отримані результати дослідження оприлюднені на таких міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, як: «Розвиток професійних компетентностей державних службовців: комунікативний аспект» (м. Київ, 2016 р.); «Стратегічний потенціал державного та територіального розвитку» (м. Маріуполь, 2017 р.); «Соціально – економічні проблеми розвитку регіонів» (м. Житомир, 2018 р.); «Економічна стратегія та політика реалізації європейського вектору розвитку України: концептуальні засади, виклики та протиріччя» (м. Київ, 2018 р.); «Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ» (м. Херсон, 2018 р.); «Актуальні питання публічного управління та адміністрування в контексті реалізації адміністративної реформи» (м. Умань, 2018 р.); «Публічне управління XXI століття: світові практики та національні перспективи» (м. Харків, 2018 р.); «Стратегічний потенціал державного та територіального розвитку» (м. Маріуполь, 2018 р.); «Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ» (м. Херсон, 2019 р.).

Публікації. Основні наукові положення, висновки і результати дослідження опубліковано в 15 наукових працях, серед яких: 5 статей у наукових фахових виданнях, 1 – в зарубіжному науковому виданні, 9 публікацій у матеріалах наукових конференцій. Загальний обсяг публікацій складає 8,04 д.а.

Структура та обсяг роботи. Загальний обсяг дисертації становить 234 сторінок. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, містить 12 таблиць, 7 рисунків (на 10 сторінках). Список використаних джерел налічує 268 найменувань, наведених на 25 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, її значущість, показано зв'язок із науковими програмами й темами, сформульовано мету й завдання, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну отриманих результатів, їх практичне значення, подано інформацію про апробацію і впровадження результатів дослідження, відомості про публікації, зазначено структуру дисертації та її обсяг.

У **першому розділі** – *«Теоретичні засади державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва»* – досліджено розвиток малого та середнього підприємництва як об'єкта державного регулювання, методи та форми державної підтримки МСП, проаналізовано зарубіжний досвід державного регулювання розвитку МСП.

Встановлено, що за останні роки мале та середнє підприємництво стало домінуючим за чисельністю та обсягами виробництва сектором економіки в провідних країнах світу. За даними ООН, на малих та середніх підприємствах виробляється від 30 до 60% національного продукту – залежно від країни (в Україні – 15 % ВВП). Це свідчить про актуальність розвитку МСП для кожної держави, адже МСП підвищує гнучкість економіки; стимулює розвиток конкуренції, дозволяє залучати до економічного обороту значні майнові, людські та інформаційні ресурси, які не використані у великому бізнесі; реагує на диференційований попит, індивідуальні замовлення та потреби споживачів; вивільнює великі підприємства від дрібносерійної та штучної продукції; стимулює ділову активність населення, надає додаткові робочі місця; сприяє формуванню середнього класу, пом'якшує соціальну напруженість шляхом ослаблення майнової диференціації.

За даними Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, серед усіх підприємств України суб'єкти МСП складають 99,8% (1,97 млн. суб'єктів), там працює 79% населення, обсяг реалізованої МСП продукції складає 63%. Топ-галузі МСП: 28,7% – торгівля, 15,1% – промисловість, 5,6% – сільське господарство, 3,0% – транспорт.

Доведено, що в процесі євроінтеграції державне регулювання МСП є одним із компонентів національної стратегії адаптації України до європейського економічного та регуляторного простору, поглиблення ЗВТ і спрямоване на демонополізацію та створення конкурентного ринкового середовища, ефективну систему державної підтримки суб'єктів господарювання, запровадження європейських стандартів.

Визначено, що теоретичні засади державного регулювання МСП засновуються на основних положеннях наукової парадигми ролі держави в розвитку підприємництва, які обґрунтовують плюралізм сучасного етапу економічної політики держави на основі поєднання неокласичного синтезу та нової інституційної теорії. Відтак, дослідження проблематики державного регулювання МСП здійснюється за допомогою міждисциплінарного підходу, а завдяки двом великим міжнародним проектам – «Панельне дослідження динаміки підприємництва» (PSEDI) і «Глобальний моніторинг

підприємництва» (GEM) – на основі спеціальних методик дослідження підприємницької активності.

На основі узагальнення різних наукових підходів визначено, що державне регулювання розвитку МСП є системою організаційно-правових, регуляторних, фінансово-економічних заходів, спрямованих на створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, його підтримку та стимулювання, що здійснюються на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

З'ясовано, що державне регулювання малого та середнього підприємництва здійснюється на принципах системності, науковості, розвитку, об'єктивності, адаптивності, пріоритетності, ефективності, компліментарності, креативності, соціальної орієнтованості та має низку функцій, які здійснюються органами влади на різних рівнях управління (нормативно-правова, регулююча, економічна, прогностична, інформаційна, стимулююча та управління людськими ресурсами). Для їх реалізації можуть використовуватися такі засоби як: державне замовлення; ліцензування, патентування і квотування; технічне регулювання; регулювання цін і тарифів; застосування нормативів та лімітів; надання інвестиційних, податкових та інших пільг; надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій.

Доведено, що стратегічним пріоритетом державного регулювання МСП є надання державної підтримки малому та середньому підприємству, дотримуючись законів ринкової економіки та враховуючи інтегративні процеси, які склалися в сучасному економічному просторі. Так, за загальною оцінкою легкості ведення бізнесу, Україна мала показник у 2019 р. – 69,1, у 2020 р. – 70,2 зі 100 можливих, що свідчить про важливість подальшого удосконалення державної підтримки МСП, яка може здійснюватися шляхом прямої дії (держава встановлює правові умови діяльності суб'єктів МСП, виступає арбітром у конфліктних ситуаціях, бере на себе вирішення конкретних економічних проблем) та непрямой (створення відповідного регуляторного простору, інфраструктури, у межах якої здійснюють свою діяльність суб'єкти МСП). Важливо, щоб правила надання державної допомоги в Україні не зашкодили внутрішній і зовнішній конкуренції, тому державна допомога має бути достатньо обґрунтованою з погляду економічної доцільності та загальної стратегії розвитку української економіки та враховувати інтереси суб'єктів МСП.

Доведено, що для розвитку МСП у регіоні доцільно обирати такі форми підтримки, які дають можливість розвивати найбільш інвестиційно привабливі підприємницькі структури, або такі, які забезпечують не лише економічний, але й соціальний ефект. Водночас доцільно використовувати цільові та грантові програми, зокрема у формі міжнародної технічної допомоги, яку надають Україні та її регіонам зарубіжні країни, проекти державно-приватного партнерства.

Проаналізовано зарубіжний досвід державного регулювання МСП на прикладі країн ЄС, США, Канади, Японії, Китаю; встановлено, що підтримка МСП здійснюється в різних формах, передусім шляхом стимулювання виробництва найбільш пріоритетних видів продукції, надання податкових

пільг, дотацій, пільгового банківського кредитування, створення інформаційно-консультативних і науково-технічних центрів, розвитку системи страхування, організації матеріально-технічного постачання тощо. Важливу роль відіграють законодавчі акти, розробка й реалізація конкретних комплексних програм за такими напрямками діяльності: збільшення експортних можливостей; надання допомоги в трансферті технологій; поліпшення доступу до довготривалих кредитів для реконструкції, придбання обладнання і виробництва нових конкурентоспроможних товарів і послуг; поширення інформації про різні державні, регіональні і приватні програми, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності МСП. Приклади державного регулювання МСП у зарубіжних країнах свідчать, що організаційна інтеграція суб'єктів МСП, їх залучення до всіх етапів планування та впровадження політики МСП забезпечують синергетичний ефект, який сприяє розвитку підприємництва, підвищенню його конкурентоспроможності.

У другому розділі – «Аналіз стану державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва в Україні» – досліджено нормативно-правові засади державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва в Україні та шляхи адаптації національного законодавства до законодавства ЄС; розглянуто інституційний та організаційний механізми державного регулювання розвитку МСП в умовах євроінтеграції; проаналізовано фінансово-економічний механізм державного регулювання розвитку МСП.

На основі аналізу відповідної нормативно-правової бази визначено, що для подальшого розвитку МСП необхідно продовжити адаптацію національного законодавства до європейських норм і стандартів, зокрема внести законодавчі зміни для отримання режиму внутрішнього ринку ЄС, забезпечити укладення угоди про взаємне визнання електронних довірчих послуг та ін.

Обґрунтовано необхідність правового врегулювання посилення протидії рейдерству та належного захисту права приватної власності, удосконалення дозвільної системи та податкового законодавства; правових гарантій стимулювання розвитку суб'єктів МСП. Доведено необхідність законодавчих змін щодо надання фінансової державної підтримки суб'єктам МСП під час карантину.

Визначено актуальність для розвитку МСП функціонування низки інституцій, зокрема, таких як Український фонд підтримки підприємництва, Офіс розвитку малого і середнього підприємництва, Рада з розвитку інновацій, Рада бізнес-омбудсмена, Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції, Український національний фонд стартапів (УФС), Фонд підтримки винахідників тощо.

Досліджено інфраструктуру підтримки МСП як об'єднання державних, приватних та громадських інститутів (організацій, установ і об'єднань), які забезпечують господарську діяльність суб'єктів МСП та стимулюють ділову активність підприємців (агенції регіонального розвитку, торгово-промислові палати, громадські об'єднання підприємців та роботодавців, такі як Спілка

українських підприємців (СУП), Українська рада бізнесу (УРБ), Європейська бізнес-асоціація (ЄБА), близько 60 промислових і регіональних асоціацій, створених на добровільній основі). Встановлено, що інфраструктура підтримки підприємництва в Україні ще недостатньо розвинута і була б значно ефективнішою за наявності розвинутої мережі центрів підтримки технологій, бізнес-інкубаторів, акселераторів, бізнес-ангелів та інших сучасних структур, необхідних для створення та розвитку нових малих та середніх підприємств.

Проаналізовано організаційний механізм розвитку МСП як багаторівневу систему принципів, методів та інструментів регулювання малого та середнього підприємництва, які мають бути гнучкими, відповідати ринковій кон'юктурі, формувати культуру підприємництва, використовувати новітні управлінські інструменти. Обґрунтовано необхідність удосконалення інституційного та організаційного механізмів державного регулювання МСП шляхом виконання в повному обсязі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у сфері підприємництва, реалізації принципів Акту про розвиток малого бізнесу в Європі, зокрема М-тесту (тесту малого бізнесу), розробки стратегічних документів розвитку підприємництва в довгостроковій перспективі (до 2025 року, до 2030 року), розвитку інформаційно-консультативної мережі та підтримки діалогу між підприємцями і владою.

Доведено, що шляхами покращення фінансування МСП можуть бути наступні: коригування державою процентної політики банків, залучаючи їх до безпосередньої участі у проєктах, особливо інноваційних, із погодженою часткою участі банку у фінансових результатах; диференціювання позик залежно від специфіки господарської діяльності позичальника та цільового призначення позичених грошових коштів за розмірами, строком користування, за можливою величиною позикового процента; підвищення ефективності мікрофінансування.

Визначено важливість посилення фінансової підтримки МСП на прикладі державної Програми з підтримки малого та мікробізнесу, яка передбачає доступне кредитування під 5-7-9% річних; спільних проєктів Німецько-Українського фонду (НУФ) з місцевими органами влади; підтримки розвитку МСП за рахунок місцевого бюджету (приклад м. Києва); спеціальних програм державних банків для малих та середніх підприємств (КУБ від державного Приватбанку, «Будуй своє» від державного Ощадбанку).

Доведено необхідність фінансового стимулювання інноваційної діяльності МСП шляхом запровадження державних замовлень на проведення науково-дослідних робіт та освоєння інновацій; конкурсного відбору інноваційних підприємств для надання їм адресної фінансової допомоги; поетапного характеру фінансування інноваційних проєктів МСП; створення умов для підвищення прибутковості МСП за рахунок комерціалізації їх власних інновацій.

Визначено необхідність подальшої підтримки експортно-орієнтованих суб'єктів МСП шляхом створення експортно-кредитного агентства, додаткових інституцій із підтримки та просування експорту, залучення економічної дипломатії.

У третьому розділі – «Удосконалення механізмів державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва на регіональному рівні» – обґрунтовано удосконалення інституційних та організаційно-економічних засад розвитку МСП у регіоні, розглянуто розвиток інноваційного малого та середнього підприємництва на регіональному рівні, запропоновано шляхи підвищення ефективності функціонування малого та середнього підприємництва в Донецькій та Луганській областях.

Встановлено, що на регіональному рівні регулювання розвитку МСП здійснюється з урахуванням регіональних економічних інтересів, що відображається у стратегіях та програмах регіонального розвитку, спрямовується на конкретні групи суб'єктів МСП, розвиток яких матиме найбільший позитивний ефект для економіки регіону, орієнтується на раціональне використання фінансових та людських ресурсів, створення умов для самореалізації громадян та перетворення регіонів на привабливих для інвесторів.

Проаналізовано діючі регіональні програми розвитку МСП, визначено, що програми потребують більшої конкретизації та врахування регіональної специфіки, особливо в таких актуальних питаннях як підтримка експортної діяльності, транскордонне співробітництво, інноваційне підприємництво та розвиток інфраструктури. Рекомендовано для розробки більш ефективних програм враховувати: показники регіонального рейтингу ведення бізнесу (Doing Business), опитування підприємців, вивчення попиту і пропозицій товарів та послуг; акцентувати увагу на питаннях ефективного використання повноважень та фінансових ресурсів, що надаються місцевим органам влади в межах децентралізації.

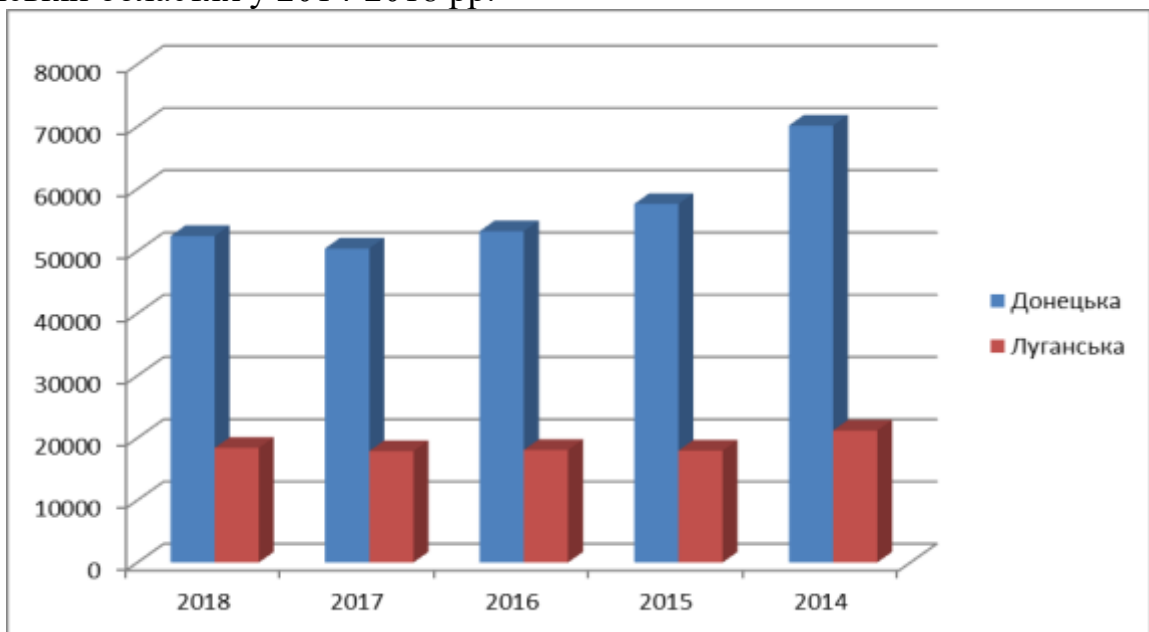
Визначено, що інвестиційний клімат у регіоні для суб'єктів МСП доцільно створювати за рахунок програм цільового кредитування під гарантії регіональної влади, часткової компенсації процентних ставок за кредити з міських бюджетів, участі держави у фінансуванні проєктів МСП або маркетингових заходів; використовувати економічні пропозиції ЄС щодо підтримки малого та середнього бізнесу, особливо – у депресивних регіонах.

Запропоновано удосконалення державного регулювання МСП у сфері інноваційного підприємництва шляхом стратегічного планування, стимулювання розробки, трансферту та реалізації інноваційних проєктів, розбудови регіональної інноваційної інфраструктури, активної інвестиційної політики та включення українських малих та середніх підприємств у міжнародні ланцюжки створення доданої цінності (вартості), використовуючи можливості підтримки інноваційного підприємництва у Раді інновацій (2017), Фонді підтримки інновацій та стартапів (2018), Державній інноваційній фінансово-кредитній установі, Державному фонді регіонального розвитку, Українському соціальному венчурному фонді тощо.

Доведено, що значною мірою на зміну ситуації з розвитком інноваційного підприємництва в регіоні може впливати кластеризація як частина стратегії розвитку регіонів та ефективна форма інтеграції виробничого, фінансового та інтелектуального капіталу, що забезпечує розвиток конкурентних переваг

територій. Особливо привабливими для регіональної кластеризації є розвиток смарт-спеціалізації, створення науково-бізнесових та міжнародних (транскордонних) інноваційних кластерів, розвиток стартапів, краудсорсингових платформ інновацій, електронних майданчиків для торгівлі інноваційними технологіями і сервісами тощо. Прикладом підтримки інноваційного МСП є відкриття першого у східній Україні центру розвитку стартапів, нового простору для навчання і розвитку ІТ-ініціатив регіону «1991 Mariupol» (2019). Розроблено комплексний механізм державного регулювання інноваційного розвитку МСП у регіоні (рис.1).

Розглянуто шляхи підвищення ефективності функціонування суб'єктів МСП у Донецькій і Луганській областях, які працюють в більш складних умовах, пов'язаних із військовою агресією та окупацією частини Донецької та Луганської областей. Це стосується пошкоджених інфраструктурних, транспортних об'єктів, втрати доступу до населених пунктів окупованих територій, які були клієнтами та постачальниками підприємств, проблем із отриманням кредитів, відтоком кваліфікованих кадрів в інші регіони, відсутністю у місцевого населення коштів для відкриття власної справи та інші. На рис. 2 показана динаміка кількості суб'єктів МСП у Донецькій та Луганській областях у 2014-2018 рр.

Джерело: Держкомстат України.

Рис. 2. Кількісні показники суб'єктів МСП в Донецькій та Луганській областях у 2014-2018 рр.

Досліджено механізми державного регулювання та функції регіональної та місцевої влади у розвитку та підтримці МСП цього регіону, доведено, що розвиток МСП у Донецькій та Луганській областях має передбачати: розробку та прийняття ефективних регіональних та місцевих програм підтримки МСП; полегшення доступу представників МСП регіону до фінансових ресурсів; інформаційну підтримку щодо умов створення та розвитку підприємництва; спільні ініціативи між підприємцями Донецької та Луганської областей і

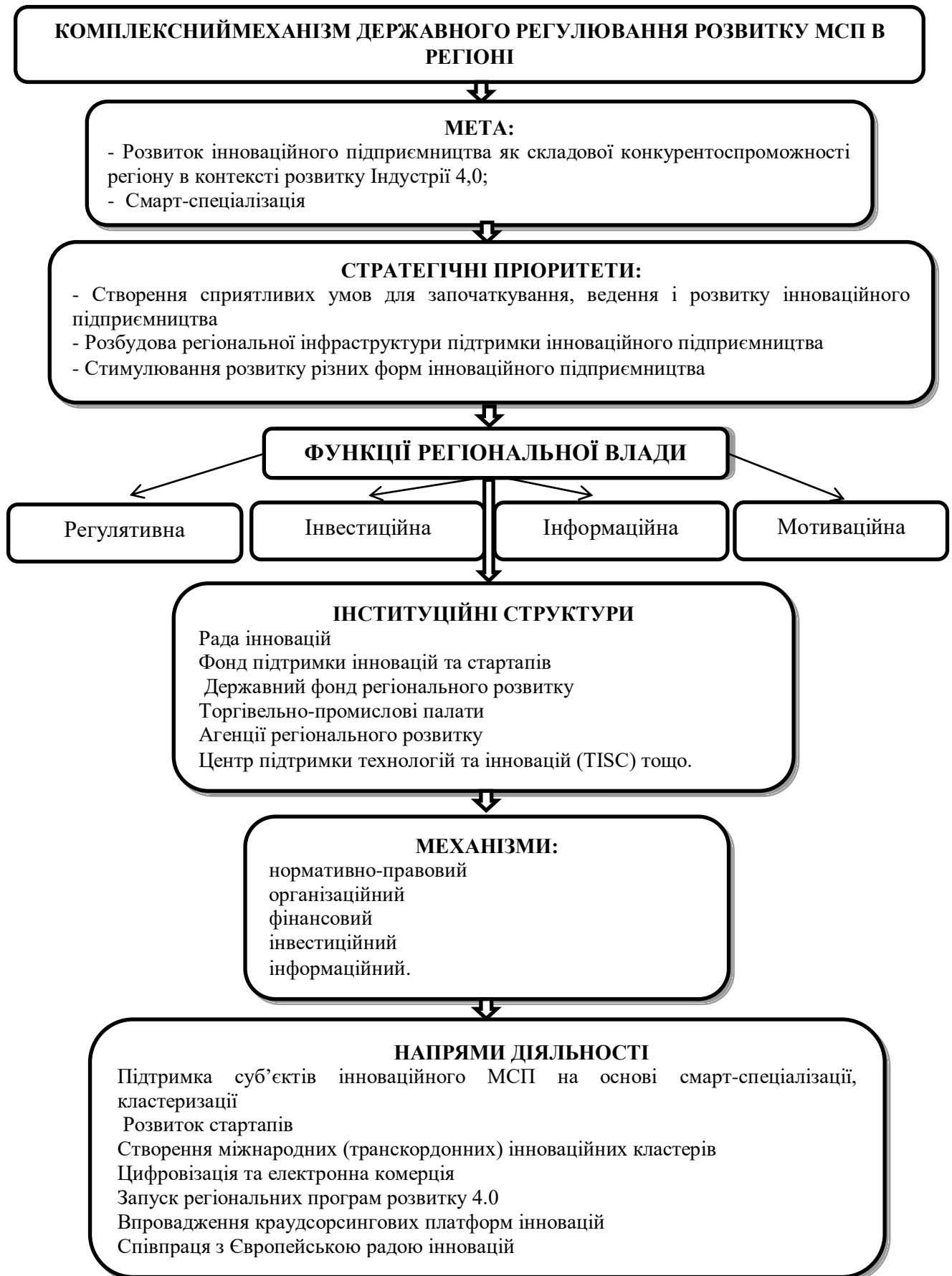

Рис. 1. Комплексний механізм державного регулювання інноваційного розвитку МСП в регіоні.

підприємцями інших регіонів; відновлення транспортної інфраструктури та сполучення даного регіону з іншими областями України; створення науково-освітньої платформи для розвитку МСП та інноваційного підприємництва.

Запропоновано здійснювати програми підтримки малого підприємництва аналогічні програмі «Український донецький куркуль»; розвивати мережу регіональних та місцевих структур підтримки МСП; використовувати можливості міжнародних донорських програм та Фонду міжнародної партнерської підтримки для відновлення і майбутньої реінтеграції Донбасу.

Доведено, що одним із шляхів підвищення ефективності суб'єктів МСП у Донецькій та Луганській областях є залучення до підприємництва внутрішньо переміщених осіб (ВПО), чисельність яких складає у Донецькій області – близько 541 тис. осіб, у Луганській – близько 270 тис. осіб. Обґрунтовано необхідність мати для цієї категорії підприємців окремі цільові програми та заходи, венчурне фінансування, гарантійні механізми, страхування підприємницьких ризиків, центри підприємницьких ініціатив ВПО тощо.

Розроблено пропозиції щодо розвитку МСП Донецької та Луганської областей у правовій, економічній, фінансовій, інноваційній сферах.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі розв'язане актуальне наукове завдання, яке полягає в теоретичному обґрунтуванні механізмів державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва в умовах європейської інтеграції на регіональному рівні, розроблено практичні рекомендації для удосконалення діяльності органів влади у цій сфері.

Проведене дослідження дозволяє сформулювати такі висновки:

1. Констатовано, що державне регулювання малого та середнього підприємництва є важливим фактором соціально-економічного розвитку країни та одним із компонентів національної стратегії адаптації України до європейського економічного та регуляторного простору, що забезпечує досягнення європейських стандартів та активності в зоні вільної торгівлі з ЄС.

2. Уточнено поняття «державне регулювання малого та середнього підприємництва» як системи організаційно-правових, регуляторних, фінансово-економічних заходів, спрямованих на створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, його підтримку та стимулювання, що здійснюються на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

Метою державного регулювання малого та середнього підприємництва є забезпечення оптимального впливу держави на діяльність суб'єктів підприємництва для досягнення сталого розвитку держави та її регіонів, забезпечення достатніх умов функціонування підприємницьких структур, сприяння насиченню ринку товарами і послугами відповідно до запитів споживачів.

3. Досліджено зарубіжний досвід державного регулювання МСП, встановлено, що його підтримка в провідних країнах світу здійснюється в різних формах, з використанням конкретних комплексних програм, із

залученням бізнес-асоціацій шляхом стимулювання виробництва найбільш пріоритетних та інноваційних видів продукції, надання податкових пільг, дотацій, пільгового банківського кредитування, правової, інформаційно-консультативної допомоги.

4. Проаналізовано функції державного регулювання розвитку МСП (нормативно-правова, регулююча, економічна, прогностична, інформаційна, стимулююча, управління людськими ресурсами), цілі державної політики у сфері розвитку МСП, методи та форми державної підтримки, які мають пряму та непряму дію, доведено важливість недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів МСП та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності, що здійснюється в межах, у порядку та у спосіб, що встановлені Конституцією та законами України.

5. Запропоновано для удосконалення нормативно-правової бази державного регулювання розвитку МСП у контексті виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС здійснити: імплементацію у національне законодавство України принципів Акта про малий бізнес для Європи (SBA); законодавчі зміни щодо надання фінансової державної підтримки суб'єктам мікропідприємництва та малого підприємництва в межах програми кредитування, підтримки підприємців під час карантину.

6. Доведено, що для удосконалення інституційного розвитку МСП є необхідність у створенні нових і модернізації існуючих інститутів, раціоналізації структурної побудови національної та регіональної інфраструктури підприємництва з метою забезпечення сприятливих умов для розвитку підприємництва, інтегрованого до ЄС. Для удосконалення організаційного механізму розвитку МСП як багаторівневої системи принципів, методів та інструментів регулювання підприємництва доцільно забезпечити розробку стратегічних документів розвитку підприємництва в довгостроковій перспективі (до 2025 року, до 2030 року); інформаційно-консультативну підтримку розвитку МСП; взаємодію бізнесу з науковими та аналітичними центрами; діалог влади і підприємців;

7. Встановлено, що шляхами покращення фінансування МСП можуть бути наступні: коригування державою процентної політики банків, залучаючи їх до безпосередньої участі у проектах, особливо інноваційних, із погодженою часткою участі банку у фінансових результатах; диференціювання позик залежно від специфіки господарської діяльності позичальника та цільового призначення позичених грошових коштів за розмірами, строком користування, за можливою величиною позикового процента; підвищення ефективності мікрофінансування; удосконалення діяльності фондів, створених безпосередньо для підтримки МСП (Українського фонду підтримки підприємництва, Державного інноваційного фонду, Фонду підтримки інновацій та стартапів, Українського соціального венчурного фонду тощо); особливого режиму фінансової підтримки інноваційної та експортної діяльності суб'єктів МСП.

8. Доведено, що для підвищення ефективності розвитку МСП у регіоні потрібні: реалізація конкурентних переваг регіону в розвитку МСП;

удосконалення діяльності управлінських інституцій, до сфери відповідальності яких належить: реалізація державної політики щодо МСП; активізація регіональної мережі Центрів підтримки підприємництва (ЦПП); врахування при формуванні програм розвитку МСП регіонального рейтингу ведення бізнесу (Doing business), вивчення попиту і пропозицій товарів та послуг, які можуть бути виготовленими в регіоні; створення привабливого інвестиційного клімату у регіоні для суб'єктів МСП за рахунок програм цільового кредитування під гарантії регіональної влади, часткової компенсації процентних ставок за кредити з міських бюджетів, побудови на регіональному рівні системи експортної підтримки суб'єктів МСП.

9. Розроблено комплексний механізм державного регулювання інноваційного розвитку МСП у регіоні та визначено необхідність для удосконалення державного регулювання інноваційного підприємництва в регіоні здійснювати: стратегічне планування інноваційного підприємництва; розбудову регіональної інноваційної інфраструктури; активну інвестиційну політику та включення українських малих та середніх підприємств у міжнародні ланцюжки створення доданої цінності (вартості); формування регіонального замовлення на інноваційну продукцію, інноваційні проєкти, науково-дослідні розробки з залученням суб'єктів МСП; сприяння розвитку інноваційної інфраструктури (технопарків; технологічних бізнес-інкубаторів; центрів трансферу технологій; кластерних мереж тощо).

10. Рекомендовано для підвищення ефективності функціонування МСП у Донецькій та Луганській областях здійснювати: розробку та прийняття ефективних регіональних та місцевих програм підтримки МСП; полегшення доступу представників МСП регіону до фінансових ресурсів; інформаційну підтримку підприємців регіону щодо умов створення та розвитку підприємництва, налагодження співробітництва з бізнесом з інших регіонів України та зарубіжжя через створення національних та міжнародних програм співпраці; спільні ініціативи між підприємцями Донецької та Луганської областей і підприємцями інших регіонів; відновлення транспортної інфраструктури та сполучення даного регіону з іншими областями України; стимулювання використання сучасних технологій підприємствами регіону; створення науково-освітньої платформи для розвитку МСП та інноваційного підприємництва; підтримка підприємництва серед ВПО.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації

1. Турецков Т.Є. Інвестиційний фактор стимулювання розвитку малого та середнього підприємництва на регіональному рівні. *Проблеми і перспективи економіки та управління: Серія: «Державне управління»*. 2018. №4 (16). С. 161-170.

2. Турецков Т.Є. Європейський регуляторний простір та його вплив на регіональний розвиток малого та середнього підприємництва. *Держава та регіони Серія: «Державне управління»*. 2019. №1. С. 98-103.

3. Турецков Т.Є. Експортна інфраструктура малого та середнього підприємництва на регіональному рівні. *Публічне управління та митне адміністрування: Серія: «Державне управління»*. 2019. №1 (20). С. 116-124.

4. Турецков Т.Є. Організаційний механізм державного регулювання малого та середнього підприємництва в реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського Серія: «Державне управління»*. 2019. 30(69) № 2. С. 87-91.

5. Турецков Т.Є. Соціально-економічне стимулювання малого та середнього підприємництва на підконтрольних територіях та у перспективі деокупації непідконтрольних районів Донецькій та Луганській областей. *Публічне управління та адміністрування в Україні. Серія: «Державне управління»*. 2019. №10. С. 122-126.

Статті у зарубіжних виданнях

6. Turetskov T. State financial support for innovation development of small and medium business. *The European Journal of Economics and Management*. 2019. № 2. P. 20-27.

Праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

7. Турецков Т.Є. Публічна влада і бізнес: моделювання ефективної комунікації. *Розвиток професійних компетентностей державних службовців: комунікативний аспект: матеріали щорічної конференції за міжнародною участю* (м. Київ, 3-4 листопада 2016 року). Київ: УЮТ НАДУ, 2016. С. 226-228.

8. Турецков Т.Є. Інституційні засади розвитку малого та середнього бізнесу України в умовах євроінтеграції. *Науково-практичне забезпечення децентралізації надання послуг в об'єднаних територіальних громадах: тези доповідей науково-практичної конференції* (м. Київ, 18 квітня 2018 року). К.: ІПКДСЗУ, 2018. С. 221-223.

9. Турецков Т.Є. Створення державного інституту розвитку малого та середнього бізнесу як складова європейської інтеграції України. *Збірник тез XVIII міжнародного наукового прогресу конгресу «Магістр»* (м. Харків, 26 квітня 2018). Харків: ХарРІ НАДУ, 2018. С.202 -205.

10. Турецков Т.Є. Формування інноваційного підприємця в умовах євроінтеграційних процесів. *Соціально-економічні проблеми розвитку регіонів: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Житомир, 24 травня 2018). Житомир: ЖДУ, 2018. С.40-45.

11. Турецков Т.Є. Розвиток організаційної інфраструктури малого та середнього бізнесу України в умовах євроінтеграції. *Економічна стратегія та політика реалізації європейського вектору розвитку України: концептуальні засади, виклики та протиріччя: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Київ, 25 травня 2018 року). Київ: КНУ, 2018. С. 227-230.

12. Турецков Т.Є. Соціально-економічна та інвестиційна політика держави щодо малого та середнього бізнесу в умовах євроінтеграції. *Актуальні питання публічного управління та адміністрування в контексті реалізації адміністративної реформи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної*

інтернет – конференції (м. Умань, 19 червня 2018). Умань: УНУС, 2018. С. 236-238.

13. Турецков Т.Є. Проблеми регулювання розвитку малого та середнього бізнесу в умовах децентралізації. *Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ*: збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. (м. Херсон, 17 жовтня 2018). Херсон: ХДАУ, 2018. С. 34-36.

14. Турецков Т.Є. Правове забезпечення державного регулювання малого та середнього бізнесу у контексті європейської інтеграції. *Стратегічний потенціал державного та територіального розвитку*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Маріуполь, 3-4 жовтня 2017). Маріуполь: ДДУУ, 2017. С.278-280.

15. Турецков Т.Є. Організаційний механізм державного регулювання розвитком малого та середнього бізнесу в Україні в контексті європейської інтеграції. *Стратегічний потенціал державного та територіального розвитку*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Маріуполь, 5 жовтня 2018). Маріуполь: ДДУУ, 2018. С.264-267.

АНОТАЦІЯ

Турецков Т.Є. Державне регулювання малого та середнього підприємництва в умовах європейської інтеграції: регіональний аспект. Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України. Київ, 2020.

Актуалізовано необхідність удосконалення механізмів державного регулювання малого та середнього підприємництва в умовах європейської інтеграції на регіональному рівні.

У дисертації наведено послідовне розв'язання конкретного наукового завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретичних положень та розробленні практичних рекомендацій із удосконалення механізмів державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва в Україні. Отримані в процесі дослідження результати уможливають навести такі узагальнення, дійти висновків та надати рекомендації:

У роботі розроблено комплексний механізм державного регулювання інноваційного розвитку МСП у регіоні, метою якого є розвиток інноваційного підприємництва як складової конкурентоспроможності регіону в контексті розвитку Індустрії 4,0 та смарт-спеціалізації, що містить нормативно-правовий, організаційний, фінансовий, інвестиційний, інформаційний механізми та спрямований на збільшення кількості чинних суб'єктів інноваційного підприємництва, створення регіональної інфраструктури інноваційного підприємництва, розвиток різноманітних форм інноваційного МСП (стартапів, електронної комерції, інноваційних кластерів, краудсорсингових платформ інновацій тощо).

Для удосконалення державного регулювання малого та середнього підприємництва в умовах євроінтеграції запропоновано нормативно-правові, інституційні та організаційні зміни, що сприятимуть розвитку МСП та його адаптації до європейського регуляторного та економічного простору.

Розроблено пропозиції щодо удосконалення фінансово-економічного механізму державного регулювання розвитку МСП, використовуючи коригування державою позикової політики банків; створення експортно-кредитного агентства та додаткових інституцій із підтримки та просування експорту; раціонального розподілу фінансово-економічних ресурсів у галузі МСП в умовах рецесії світової економіки та пандемії корона вірусу.

Досліджено зарубіжний досвід державного регулювання МСП та визначено можливості його адаптації в Україні, що передбачає: прийняття спеціальних програм, стимулювання виробництва найбільш пріоритетних та інноваційних видів продукції, надання податкових пільг, дотацій, пільгового банківського кредитування, правової, інформаційно-консультативної підтримки.

Запропоновані інституційні та організаційно-економічні засади розвитку МСП у регіоні через удосконалення діяльності управлінських інституцій, до галузі відповідальності яких належить реалізація державної політики щодо МСП; активізації регіональної мережі Центрів підтримки підприємництва (ЦПП); застосування публічно-приватного партнерства та залучення бізнес-асоціацій до прийняття рішень щодо розвитку МСП; програм цільового кредитування суб'єктів МСП під гарантії регіональної влади, часткової компенсації відсоткових ставок за кредити з міських бюджетів; використання економічних пропозицій ЄС щодо підтримки МСП; створення на регіональному рівні системи експортної підтримки суб'єктів МСП.

Розроблено пропозиції щодо розвитку МСП Донецької та Луганської областей у правовій, економічній, фінансовій, інноваційній галузях в умовах військової агресії та окупації частини території.

Ключові слова: державне регулювання, державна підтримка, мале та середнє підприємництво, механізми державного регулювання, інноваційне підприємництво, європейська інтеграція, регіональний розвиток.

ANNOTATION

Turetskov T. E. State regulation of small and medium business in the conditions of the European integration: regional aspect. Manuscript.

Dissertation is presented for a Ph. D. (Candidate Degree) in Public Administration for Specialization: 25.00.02 – Mechanisms of Public Administration. Ukrainian State Employment Service Training Institute. Kyiv, 2020.

The need to improve the mechanisms of state regulation of small and medium enterprises in the context of European integration on the regional level has been highlighted.

The dissertation presents a consistent solution of a specific scientific problem, which aims to substantiate the theoretical provisions and to develop practical

recommendations for improving the mechanisms of state regulation of small and medium enterprises in Ukraine. The results obtained during the study allow us to provide the following generalizations, conclusions and recommendations:

The research develops a comprehensive mechanism of state regulation of innovative development of SMEs in the region, which aims to develop innovative entrepreneurship as a component of the region's competitiveness in the context of Industry 4.0 and smart specialization, which contains regulatory, organizational, financial, investment, informational mechanisms and aimed at increasing the number of existing subjects of innovative entrepreneurship, creating a regional infrastructure of innovative entrepreneurship, development of various forms of innovative SMEs (startups, e-commerce, innovation clusters, crowdsourcing innovation platforms, etc.).

To improve the state regulation of small and medium enterprises in the context of European integration, regulatory, institutional and organizational changes have been proposed that will promote the development of SMEs and their adaptation to the European regulatory and economic space.

Proposals have been developed to improve the financial and economic mechanism of state regulation of SME development, using the state adjustment of banks' loan policy; creation of an export credit agency and additional institutions to support and promote exports; rational distribution of financial and economic resources in the field of SMEs in the recession of the world economy and the crown virus pandemic.

The foreign experience of state regulation of SMEs is studied and the possibilities of its adaptation in Ukraine are determined, which provides: adoption of special programs, stimulation of production of the most priority and innovative types of products, granting of tax privileges, subsidies, preferential bank crediting, legal, information and advisory support.

Proposed institutional, organizational and economic principles of SME development in the region by improving the activities of management institutions, the responsibility of which includes the implementation of state policy on SMEs; activation of the regional network of Business Support Centers (CPCs); application of public-private partnership and involvement of business associations in decision-making on SME development; programs of targeted lending to SMEs under the guarantee of regional authorities, partial compensation of interest rates on loans from city budgets; use of the EU economic proposals to support SMEs; creation on the regional level of a system of export support for SMEs.

Proposals for the development of SMEs in Donetsk and Luhansk regions in the legal, economic, financial, and innovative spheres in the conditions of military aggression and occupation of a part of the territory have been developed.

Key words: state regulation, state support, small and medium business, innovative entrepreneurship, European integration, regional development.

VORSPANN

Turezkow T. Die staatliche Regulierung kleiner und mittlerer Unternehmen in den Köpfen der europäischen Integrationen: der regionale Aspekt. Manuskript.

Diplomarbeit für ein Dokortitel in öffentlicher Verwaltung, Fachrichtung 25.00.02 – Mechanismen der öffentlichen Verwaltung. Institut für die Ausbildung des Personals der staatlichen Arbeitsverwaltung der Ukraine. Kiew, 2020.

In der Dissertation wird das eigentliche wissenschaftliche Problem gelöst, das in der theoretischen Begründung von Mechanismen der staatlichen Regulierung der Entwicklung von Klein- und Durchschnittsunternehmen unter den Bedingungen der europäischen Integration auf regionaler Ebene besteht, und es werden praktische Empfehlungen zur Verbesserung der Tätigkeit von Behörden in diesem Bereich entwickelt.

Der Zweck, die Grundsätze, Funktionen und Mechanismen der staatlichen Regulierung kleiner und mittlerer Unternehmen, Methoden und Formen der staatlichen Unterstützung, die direkte und indirekte Auswirkungen haben, werden berücksichtigt.

Es werden Möglichkeiten vorgeschlagen, den rechtlichen Rahmen für die staatliche Regulierung der KMU-Entwicklung im Rahmen der Umsetzung des Assoziierungsabkommens zwischen der Ukraine und der EU zu verbessern. Schaffung neuer und Modernisierung bestehender Institutionen zur Unterstützung des Unternehmertums; Verbesserung der KMU-Finanzierung.

Möglichkeiten zur Steigerung der Effizienz der KMU-Entwicklung in der Region unter Berücksichtigung der Wettbewerbsvorteile der Region, Verbesserung der Aktivitäten der Verwaltungsinstitutionen, Intensivierung des regionalen Netzwerks zur Unterstützung von Unternehmen, Schaffung eines attraktiven Investitionsklimas und Exportunterstützung für KMU.

Es wird ein komplexer Mechanismus der staatlichen Regulierung der innovativen Entwicklung von KMU in der Region vorgeschlagen, dessen Ziel die Entwicklung des innovativen Unternehmertums als Bestandteil der Wettbewerbsfähigkeit der Region ist.

Es wurden Vorschläge für die Entwicklung von KMU in den Gebieten Donezk und Luhansk im rechtlichen, wirtschaftlichen, finanziellen und innovativen Bereich unter den Bedingungen militärischer Aggression und Besetzung eines Teils des Gebiets ausgearbeitet.

Schlüsselwörter: Staatliche Regulierung, Staatliche Unterstützung, kleine und mittlere Unternehmen, innovative Unternehmen, die Europäische Integration, regionale Entwicklung.

Підписано до друку 25.09.2020
Формат 148 x 210. Обл.-вид. арк. 0,9.
Наклад 100 прим.

Свідоцтво серії ДС 1805 від 25.05.2004
Віддруковано з оригінал-макета в Інституті підготовки кадрів
державної служби зайнятості України
03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, тел. (044) 536-14-85